

Asia: VN/18125/2025

Förslag till regeringens proposition med förslag till revidering av lagstiftningen om grundläggande konstundervisning

1 § Den grundläggande konstundervisningens syfte och mål

Välj det mest lämpliga

Jag stöder förslaget i ändrad form

Ändringsförslag eller andra kommentarer:

För att nå målsättningen med tillgänglighet, bör den nya lagen garantera undervisning på samtliga nationalspråk.

3 § Läroplan, lärokursens dimensionering och omfattning

Välj det mest lämpliga

Jag stöder förslaget i ändrad form

Ändringsförslag eller andra kommentarer:

Övergången till en gemensam läroplan är i sig en bra och önskvärd förändring så länge det finns utrymme för flexibilitet.

Den nya läroplanens 50 studiepoäng, eller 1 000 undervisningstimmar, är en mycket stor förändring för skolor vars läroplan tidigare omfattat 500 undervisningstimmar. Vi är oroade över hur finansieringen, lokalerna och lärarna ska räckas till. Det råder redan brist på undervisningslokaler och lärare, särskilt på små orter. En fördubbling av antalet timmar, även om förberedande studierna får räknas med, kommer oundvikligen att innebära en ökning av antalet undervisningstimmar per vecka om möjligheten att ta examen vid slutet av grundskolan/gymnasiet ska bibehållas. Genomförandet av den föreslagna lagen skulle kräva en stor ökning av de finansiella och operativa resurserna, vilket för närvarande inte är realistiskt för många små aktörer.

Ett annat problem med en så omfattande ny läroplan är att eleverna kanske inte kan och vill åta sig fler lektioner per vecka och föräldrarna kanske inte har möjlighet att betala de dubbla terminsavgifterna som detta medför, senast mot slutet av studierna. Många familjer har en utmanande ekonomisk situation och barnfattigdomen har ökat. Det skulle vara viktigt att eleverna fortsättningsvis skulle ha möjlighet att delta endast en gång i veckan, och det bör också finnas kortare delmål för att upprätthålla motivationen. En förlängning av undervisningen inom konstämnen riskerar även att leda till en konflikt mellan de olika konstämnena eller övrig hobbyverksamhet. Det kan stå i vägen för elevernas möjlighet att ta del av flera konstnärliga uttrycksformer och därmed minska chanserna att examineras med en mångsidig konstnärlig kompetens eller till en mångsidig, meningsfull och engagerande fritid i allmänhet.

Förslagsvis kunde den nya lärokursen delas upp i tre olika etapper (500+500+500). I förslaget är antalet timmar fortfarande tillräckligt många för att eleven ska kunna garanteras högklassig undervisning, samtidigt som den första etappen är möjlig att förverkligas även på mindre orter eller som språkminoritet där elevunderlaget är begränsat. Det borde också finnas möjlighet till ett mellanbetyg efter att den första etappen har slutförts. Detta bör följas upp och antalet elever som fått mellanbetyg bör tas i beaktande i statistik och finansieringsbeslut. Den här delen av studierna bör också kunna föras in i KOSKI-tjänsten. Där elevunderlaget endast räcker till den första etappen kan det då garanteras att även dessa elevernas studier erkänns och valideras och registreras i KOSKI.

Detta skulle också skapa ett närmare och mer uppnåeligt mål, varefter det också skulle vara möjligt att fortsätta studierna. Det här gäller även lärarna, att sporra, uppmuntra eleverna att lära sig, jobba målinriktat och mot en examen förutsätter att även lärarna ser det som realistiskt och uppnåeligt. Sedan när en elev övergår till studier i till exempel en större stad, skulle eleven efter att ha slutfört det första steget på hemorten kunna fortsätta studierna vid motsvarande läroanstalt i den nya studiestaden. Detta skulle delvis kunna lösa problemet för de små kommunerna och öka samarbetet. Då vore det förstås också rättvist att finansieringsmodellen beaktar att man blir färdig med studierna även i den första etappen. Även när det gäller finansiering, lokaler och lärare skulle detta underlätta situationen.

4 § Kommunen som utbildningsanordnare

Välj det mest lämpliga

-

Ändringsförslag eller andra kommentarer:

-

5 § Utbildningsanordnare som fått tillstånd att ordna utbildning

Välj det mest lämpliga

-

Ändringsförslag eller andra kommentarer:

-

7 § Tillstånd att ordna utbildning

Välj det mest lämpliga

-

Ändringsförslag eller andra kommentarer:

-

8 § Ändring och återkallelse av tillstånd att ordna utbildning

Välj det mest lämpliga

-

Ändringsförslag eller andra kommentarer:

-

9 § Anordnande av utbildning och av annan verksamhet

Välj det mest lämpliga

-

Ändringsförslag eller andra kommentarer:

-

10 § Samarbeten

Välj det mest lämpliga

Jag stöder förslaget i ändrad form

Ändringsförslag eller andra kommentarer:

Samarbeten görs redan i stor utsträckning, speciellt i svenskspråkiga sammanhang, men alla samarbeten kräver mycket tid och tilläggsfinansiering åtminstone i början. I glesbygden och på små orter kan det också vara omöjligt att samarbeta med andra konstskolor då det helt enkelt inte finns någon att samarbeta med.

Om tanken är att man ska samarbeta för att kunna förverkliga en läroplan med en omfattning på 1000 undervisningstimmar på glesbygd och små eller svenskspråkiga orter kan det bli omöjligt på grund av ovanstående orsaker. Då blir resultatet att svenskspråkiga barn och ungdomar och/eller barn och ungdomar på små orter eller glesbygd frångår möjligheten att ta del av grundläggande konstundervisning.

11 § Ansvarsuppgift

Välj det mest lämpliga

-

Ändringsförslag eller andra kommentarer:

-

12 § Statlig finansiering

Välj det mest lämpliga

Jag stöder förslaget i ändrad form

Ändringsförslag eller andra kommentarer:

Undervisningstimmar, elevantal och antalet utexaminerade är viktiga indikatorer för att bedöma kvalitet och omfattning inom grundläggande konstundervisning. För en rättvis fördelning måste dock även tillgången till olika konstämnen och språk, särskilt svenska enligt grundlagens § 17, men även andra minoritetsspråk beaktas. Om flera läroanstalter på samma område/ort enbart erbjuder en konstform bör finansieringen prioriteras till att bredda utbudet av andra konstämnen.

Att statsandelarnas kriterium omfattar mängden elever kan även vara utmanande med tanke på realisering av tillgänglig undervisning inom grundläggande konstundervisning. Barn och unga med särskilda stödbehov kan behöva undervisning i mindre undervisningsgrupper med färre elever, vilket i det nya förslaget skulle vara utmanande för läroanstalterna att arrangera ifall detta skulle innebära potentiellt mindre medel. En annan viktig sak är att undervisning på svenska kan betyda mindre undervisningsgrupper eftersom elevunderlaget är mindre vilket inte betyder att undervisningen inte skulle vara kvalitativ, tillgänglig, ändamålsenlig och målinriktad. Finansieringsmodellen måste anpassas för att säkerställa undervisning på svenska i kommuner med svenskspråkig befolkning, även om elevunderlaget är litet. Språkliga rättigheter och tillgång till undervisning på sitt modersmål enligt grundlagens § 17 är centrala för tillgängligheten. Vi föreslår att finansieringen ska återspegla mängden deltagare mot elevunderlaget på utbildningsanordnarens upptagningsområde.

Om en läroplan med flera nivåer skulle införas bör även utexaminerade från första och andra nivå beaktas i finansieringsmodellen. Om det nuvarande förslaget genomförs utan ytterligare finansiering kommer det oundvikligen att innebära en minskning och/eller nedläggning av andra konstämnen i en stor del av landet. Detta är inte i linje med reformens mål.

13 § Personal

Välj det mest lämpliga

-

Ändringsförslag eller andra kommentarer:

-

14 § Antagning som elev

Välj det mest lämpliga

-

Ändringsförslag eller andra kommentarer:

-

15 § Avgifter som tas ut av eleverna

Välj det mest lämpliga

-

Ändringsförslag eller andra kommentarer:

-

16 § Bedömning av elevernas kunskande samt betyg

Välj det mest lämpliga

-

Ändringsförslag eller andra kommentarer:

-

18 § Rätt att få information och anmälningsrätt

Välj det mest lämpliga

-

Ändringsförslag eller andra kommentarer:

-

19 § Utvärdering av utbildningen

Välj det mest lämpliga

-

Ändringsförslag eller andra kommentarer:

-

Övergångsbestämmelser (22-24 § i lagförslaget)

Välj det mest lämpliga

-

Ändringsförslag eller andra kommentarer:

-

2. Den nya modellen för statlig finansiering som ingår i propositionen. Vad anser ni om arbetsgruppens förslag:

Välj det mest lämpliga

-

Ändringsförslag eller andra kommentarer:

Undervisningstimmar, elevantal och antalet utexaminerade är viktiga indikatorer för att bedöma kvalitet och omfattning inom grundläggande konstundervisning. För en rättvis fördelning måste dock även tillgången till olika konstämnen och språk, särskilt svenska enligt grundlagens § 17, men även andra minoritetsspråk beaktas. Om flera läroanstalter på samma område/ort enbart erbjuder en konstform bör finansieringen prioriteras till att bredda utbudet av andra konstämnen.

Att statsandelarnas kriterium omfattar mängden elever kan även vara utmanande med tanke på realisering av tillgänglig undervisning inom grundläggande konstundervisning. Barn och unga med särskilda stödbehov kan behöva undervisning i mindre undervisningsgrupper med färre elever, vilket i det nya förslaget skulle vara utmanande för läroanstalterna att arrangera ifall detta skulle innebära potentiellt mindre medel. En annan viktig sak är att undervisning på svenska kan betyda mindre undervisningsgrupper eftersom elevunderlaget är mindre vilket inte betyder att undervisningen inte skulle vara kvalitativ, tillgänglig, ändamålsenlig och målinriktad. Finansieringsmodellen måste anpassas för att säkerställa undervisning på svenska i kommuner med svenskspråkig befolkning, även om elevunderlaget är litet. Språkliga rättigheter och tillgång till undervisning på sitt modersmål enligt grundlagens § 17 är centrala för tillgängligheten. Vi föreslår att finansieringen ska återspegla mängden deltagare mot elevunderlaget på utbildningsanordnarens upptagningsområde.

Om en läroplan med flera nivåer skulle införas bör även utexaminerade från första och andra nivå beaktas i finansieringsmodellen. Om det nuvarande förslaget genomförs utan ytterligare finansiering kommer det oundvikligen att innebära en minskning och/eller nedläggning av andra konstämnen i en stor del av landet. Detta är inte i linje med reformens mål.

20 § Behörighet för lärare inom grundläggande konstundervisning

Välj det mest lämpliga

-

Ändringsförslag eller andra kommentarer:

-

4. Förslag till förordning om grundläggande konstundervisning. Vad anser ni om arbetsgruppens förslag:

Välj det mest lämpliga

-

Ändringsförslag eller andra kommentarer:

-

Övriga kommentarer och anmärkningar:

Vi ber er inleda kommentaren med en hänvisning till ifrågavarande kapitel, underpunkt, stycke eller paragraf i arbetsgruppens förslag. Om kommentaren inte gäller någon viss punkt i förslaget, ber vi er inleda kommentaren med "Allmän kommentar".

Allmän kommentar

Eftersom man minskat på de konstnärliga ämnena i grundskolan är grundläggande konstundervisning ett utmärkt komplement och har en viktig roll för barn och ungas möjlighet att delta i konstundervisning av god kvalitet i Finland. Därför är det ytterst viktigt att verkligen garantera den här möjligheten för så många barn och unga som möjligt. Klubbar och hobbyverksamhet inom konstämnen i all ära, men för att garantera kvalitet, kontinuitet och behöriga och motiverade lärare behöver det också finnas grundläggande konstundervisning. Och det måste finnas möjlighet till det oberoende av var man bor, vilket språk man talar och vilken bakgrund man har, annars är det varken tillgängligt eller jämlikt.

Åbolands Teaterskola,

Linda Åkerlund, programansvarig

Mecki Korpela, scenkonstpedagog

Wava-institutet, teater och dans

Julia Hellén, linjeansvarig lärare

Petra Norrgård, scenkonstpedagog

Borgåbygdens ungdomsförbund r.f

Marina Koskelainen

Teaterskolan i Borgå

Miro Jerohin

Karleby Teaterskola

Teaterskolan Konfetti

Emma Kullberg, scenkonstpedagog

Åkerlund Linda

Nätverket för de svenskspråkiga teaterskolorna i Finland